

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ח שיחה א' לפרשת נשא

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון גליון רסד (תשמ"ב) [אח"ז בפרחי התמימים חי"ט]

ב. בלקו"ש חי"ח פ' נשא (א) ס"ג (ע' 45) וז"ל:

"נאכדעם שטעלט זיך רש"י אויף "ועבודת משא" אוך זאגט "כמשמעו". איך פשטות באווארנט דא רש"י: וויבאלד אז פריער האט ער געטייטשט "עבודת עבודה" "עבודה לעבודה אחרת", קען מען א טעות האבן אוך מיינען אז אויך "עבודת משא" מיינט "עבודה למשא" - אן עבודה צוליב משא (אבער ניט "משא" גופא), באווארנט דערזענער רש"י, אז דער טייטש פון "עבודת משא" איז "כמשמעו" - "עבודה של משא".

מ'דארף אבער פארשטיין: ווי איז שייך א קס"ד צו טייטשן "עבודת משא" - "עבודה למשא", ס'איז דאך (בלשון הרא"ם) "איך למשא עבודה אחרת"?

לכאורה וואלט מען דערויף געקענט ענטפערן: ס'איז דא אן ארט צו זאגן אז עס מיינט די עבודה פון טעינת העגלות . .

. . עפ"ז איז ניט פארשטאנדיק לאידך גיסא: פראוואס לערנט טאקע רש"י אז דער פסוק איז שולל די עבודה (אוך "עבודת משא" מיינט "כמשמעו") - טעינת עגלות איז דאך געווען א חלק פון עבודת בני גרשון ובני מררי? ". עכ"ל.

ויש להעיר לכאן דעפ"י המבואר בשבת דף מ"ט

דילפינן הכנסה מהא שהטעינו את העגלות - הם העלו
הקרשים וכו' עיי"ש, ולכאור' הרי בכדי שיהא נחשב
למלאכה הרי"ז מכיון שהי' מלאכה חשובה במשכן
(עי' שבת דף צ"ו ע"ב), ועפ"י ביאורו של כ"ק
אדמו"ר שליט"א שטעינת העגלות הוא עבודה לעבודה
עיי"ש, הרי יוצא לכאור' דאין בטעינת העגלות
חשיבות לעצמה כ"א לדבר שני, וא"כ הרי לכאור'
אי"ז דבר חשוב, ואין ילפינן מיני' מלאכת הכנסה.

ואולי יש לחלק שהמדובר בהשיחה הוא עפ"י
פשוטו של מקרא, והמבואר בגמ' הוא ע"ד ההלכה.

שניאור זלמן שאנאוויטש

קובץ הערות התמימים ואנ"ש קסבלוקה גליון יד (תשמ"ב)

ב. בלקו"ש חי"ח נשא (א) מבאר מ"ש בפרש"י עה"פ כל
הפקודים אשר פקד משה גו' מבין שלושים גו' ועד בן חמישים
שנה כל הבא לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא באוהל מועד גו',
שבד"ה עבודת עבודה מפרש רש"י וז"ל "הוא השיר במצלתים
וכנורות שהיא עבודה לעבודה אחרת", עכ"ל ובד"ה ועבודת משא
מפרש רש"י, "כמשמעו", ומבאר בלקו"ש שם בסעי' ו' ואילך
שהפסוק בא להדגיש שנמנו הלויים מבין שלושים שנה עד בן
חמשים בשביל ב' עבודות שצריכים בעלי כח שזהו העבודת השיר
שבכלי שיר דווקא משא"כ לשיר שבפה וכן בעבודת משא בכתף
דוקא משא"כ בטעינת עגלות בלבד, ומבאר בסעי' יד' שם שזהו
מתאים ג"כ לפרש"י הפ' בהעלותך עה"פ ולא יעבוד עוד וז"ל,
"עבודת משא בכתף אבל חוזר הוא לנעילת שערים ולשיר ולטעון
עגלות כו'", עכ"ל.

ובהערה 63 שם מבאר "ואף שלעבודת הנ"ל צריך לכאורה
בעל כח יותר מב"שיר במצלתים וכנורות" - אולי אפ"ל, כי
עבודת הנ"ל נעשו ע"י שנים ויותר, משא"כ השיר במצלתים
וכנורות שנעשו ע"י כאו"א בפ"ע", ע"ש.

והנה מפורש בהערה הנ"ל שלפרש"י אפשר לומר שנעשו
טעינות העגלות ע"י שנים ויותר כמו שמדייק שם ג"כ מפירש"י
עה"פ ושרת עם אחיו, "עם אחוהי", ע"ש, וא"כ יש להעיר
שעפ"ז שבטעינת הקרשים על העגלות נעשו ע"י הלויים שלמעלה
מבן חמישים ונמצא שנעשו ע"י שנים ויותר א"כ מצינו במשכן
שמלאכת הוצאה והכנסה שנלמדת מהכנסת והוצאת הקרשים מהעגלות
כמפורש במס' שבת דף מט' ע"ב הרי זהו נעשה באופן של שנים
שעשאוהו, שמשו"ז אפשר לבאר שלרבי יהודא חייב בשנים שהוציאו
וזה אינו יכול וזה אינו יכול כדאיחא במס' שבת דף צב: ומפרש
רש"י שם בד"ה זה אינו יכול וזה אינו יכול, "דאורחיהו
להוציא בשנים בהא סבירא לי' לרבי יהודא כרבי מאיר דת"י
ורבי שמעון פוטר דיליף מקראי כדלקמן", עכ"ל, וע"פ הנ"ל
אפ"ל דנחשבת דרך הוצאה משום דכנהיחה במשכן בטעינת הקרשים
על העגלות שנעשה ע"י שנים, ואעפ"כ לר"ש פוטר מפני הגזיה"כ
בעשותה העושה את כולה ולא העושה את מקצתה, ע"ש.

^{אוצר החכמה}

והרי זהו בדוגמא למ"ש בתוס' שבת דף ג' ע"א בד"ה
בעשותה, וז"ל "מדמצרכינן קרא לפטור משמע דזה עוקר וזה
מניח הי' במשכן ובפרק המצניע נמי פוטר ר"ש זה אינו יכול
וזה אינו יכול אע"פ שהי' במשכן כגון ב' שנושאים את הארון"
עכ"ל, ועיי' בצל"ח שם שמפרש מ"ש בתוס' דזה עוקר וזה מניח
היתה במשכן שפירושו בטעינת הקרשים על העגלה "דכאשר
התחיל להושיט למעלה והי' העליון רואה שהמשא כבד על זה של-
מטה ולא יוכל שאתו לבדו הי' מושיט ידו נגדו למעלה ומקבלה
ממנו שזה שעמד למטה כבר נלאה יותר להגביה", עכ"ל, וזהו
מתאיסג"כ לפירש"י שבת צג ע"א בד"ה חד למעוטי, "זה עוקר
מרה"ר ומניח הרה"י", ולא נקט רש"י זה עוקר מרה"י ומניח
ברה"ר, משום דאפ"ל שרש"י מביא המציאות שמסתמא כך היתה
במשכן שמשו"ז צריכים הפסוק למעשה שזהו בטעינת קרשים
מקרקע שזהו רה"ר לעגלה שזהו רה"י משא"כ להוציא מעגלה
לקרקע שזהו קלה לעשותה ע"י אחד שעוקר ומניח כמפורש בצל"ח
שם, וכך אפ"ל בנוגע שנים שעשוהו לפי המבואר בלקו"ש
שם לר"ש י"י.

הרב אברהם לייב שוחאט

- דאש הישיבה -

רש"י ובמדב"ר

הרב בן ציון חיים אסטער

ר"מ בישיבת "אור אלחנן" חב"ד, ל.א.

במבוא למדרש רבה להמהר"צ חיות כתב בנוגע במדבר רבה "וכבר התעוררו בזה המבקרים ועוד שאינו מובא בשום קדמון", וידוע אשר הראשונים כמו הרמב"ן והאב"ע מביאין הבמדב"ר אכן ברש"י בחומש אינו מביאו, ונתעוררו כמה לומר שרש"י לא ראה הבמדב"ר [ראה ההערה בפסיקתא דרב כהנא פסקא א' אות קו].

וא' מהראיות שמביאים דרש"י בס"פ תרומה מסתפק אם היתידות תחובין בארץ או קשורין ותלויין וכובדן מכביד שיפולי היריעות, ושוב כתב דאומר אני ששמן מוכיח שתקועין בארץ, וצ"ע דהוא מדרש מפורש במדב"ר פי"ב, יט שהיו תקועין בארץ, ועכצ"ל דרש"י לא ראה המדרש וכנ"ל.

אמנם בכ"מ בלקו"ש לא משמע שהרבי מקבל דיעה זו, ובלקו"ש ח"ו ע' 162 בביאור פירש"י הנ"ל מביא המדרש הנ"ל בהערה 1* וכתב שכנראה גירסא אחרת היתה לרש"י ובלאו הכי צ"ל שהיה לו גירסא אחרת שהרי לרש"י בפ'

נשא היו יתידות גם במשא בני גרשון ולא רק במשא בני מררי ושם במדרש מביא יתידות רק במשא בני מררי.

וצ"ע דהרי יש מדרש אחר בפרשת נשא פ"ו, ד שגם שם מפורש שהיתידות תקועות בארץ "ויתידותם אלו יתידות המשכן ויתדות החצר של נחשת שהיו נועצים בארץ סביב", ואינו מעיר מזה בלקו"ש! ועכצ"ל שגם שם היה לרש"י גירסא אחרת וכנ"ל שלרש"י יתידות הקלעים והיריעות היו במשא בני גרשון ולא בני מררי כמבואר במדרש שם.

עוד יש להעיר דגם לפני כן במדרש פ"ו, ג המדרש מפרש מיתריהם של משא בני גרשון דלא כרש"י עיי"ש בחידושי הרד"ל, ועכצ"ל דגם שם יש לרש"י גירסא אחרת, ובפי"ב, יט הנ"ל מפרש המיתרים דמשא בני גרשון דלא כמ"ש בפ"ו, ועיי"ש חידושי הרד"ל שיש שם ט"ס.

עכ"פ לפנינו כמה מדרשים שמוכח שיש בהם ט"ס, וא"כ אינו רחוק שישנם גרסאות אחרות ואצ"ל שלא היה המדרש בכלל לפני רש"י.

וגם בלקו"ש ח"ח פ' נשא אריכות דברים למה רש"י מביא רמזי ר"מ הדרשן בקרבנות נשיאים ולא מהמד"ר, ואם רש"י לא ראה המדרש הרי קושיא מעיקרא ליתא.

עוד יש להעיר מלקו"ש ח"ח ע' 52 בשיטת רש"י בנוגע בן לוי למעלה מחמישים שחוזר לשיר שמחלק לאיזה שיר ודלא כשיטת הרמב"ן בפ' בהעלותך שפסול לשיר בכלל בלויים למעלה מנ' שנה באהל מועד דמשמע במדר"ד פ"ו, ח כדעת הרמב"ן עיי"ש ברש"ש.

ויש להעיר עוד ממדרש אחר המובא במדב"ר ורש"י מביאו לא מהמדרש אלא מהפסיקתא והוא ברש"י וארא פ"ו. יד ד"ה אלה ראשי בית אבותם "ובפסיקתא גדולה ראיתי לפי שקינטרם יעקב אבינו לשלשה שבטים הללו בשעת מותו חזר הכתוב ויחסם כאן לבדם לומר שחשובים הם" והוא בפסיקתא רבתי פ' ויהי המקריב, ז, והנה זה נמצא אצלנו במד"ר [וגם בשהש"ר], ולכאורה יש מזה גם ראי' שלא היה המדרש לפני רש"י, אמנם מזה שהוא גם בשהש"ר שבודאי היה לפני רש"י עכצ"ל שגם בזה יש גרסאות והוספות.

ומענין לענין באותו ענין ידוע שבמדב"ר מפ' בהעלותך ואילך הוא מדרש תנחומא בשינויים קלים, וגם בזה יש להעיר מכ"מ בלקו"ש שפעמים מביא מבמדרש רבה ופעמים מהתנחומא, ואכ"מ.